

Устойлівае развіццё Беларусі: стратэгія да 2020 года

Відавочна, што здзейсніць устойлівае развіццё ў адной краіне немагчыма — свет адзіны.

Аднак так сама відавочна, што толькі сумеснымі намаганнямі ўсіх краін можна дамагчыся нейкіх зменаў. Таму стратэгічным планам устойлівага развіцця на нацыянальным узроўні надаецца такое вялікае значэнне. Летам гэтага года быў завершаны сумесны праект Праграмы развіцця ААН (ПРААН) і Урада Рэспублікі Беларусь “Садзейнічанне Ураду ў распрацоўцы і рэалізацыі Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця”. Пра мэты, дзеянні і вынікі гэтага праекта мы запыталіся ў яго кіраўніка — Алега Сівагракава.

10

Алег Сівагракаў — кіраўнік сумеснага праекта Праграмы развіцця ААН (ПРААН) і Урада Рэспублікі Беларусь. Кандыдат эканамічных навук па спецыяльнасці “Рэгіянальная эканоміка”. Аўтар больш за 50 публікацый па пытаннях рэгіянальнага развіцця, сацыяльнай інфраструктуры, прыватызацыі, сумеснага домаўладання, устойлівага развіцця. Кансультант Мінскай гарадской асацыяцыі таварыстваў уласнікаў жылля “Домаўладанне”. Удзельнік беларускага руху за ўстойлівае развіццё. Сябра Беларускай экалагічнай партыі зялёных “БЭЗ”.

— **Алег, скажыце, калі ласка, якія мэты стаялі перад праектам, які Вы ўзначальвалі?**

Поўная назва праекта, якім я кіраваў, — “Садзейнічанне ураду ў распрацоўцы і рэалізацыі Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця”. Праект сумесна стварылі і рэалізоўвалі Прадстаўніцтва Праграмы Развіцця ААН у Беларусі і Міністэрства эканомікі Рэспублікі Беларусь. І фінансаваўся ён, у асноўным, з дзвюх крыніц — ПРААН і Фонда аховы прыроды праз Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя. Галоўнай мэтай праекта было дапамагчы ў распрацоўцы Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця, садзейнічаць пашырэнню ўдзелу недзяржаўных арганізацый (НДА) і незалежных экспертаў у распрацоўцы і разглядзе гэтага дакумента. Трэба адзначыць, што ў межах праекта распрацоўваліся толькі тыя часткі НСУР, якія належаць да экалагічнай, прыродаахоўнай і сацыяльна-палітычнай тэматыкі. Астатняя частка, сацыяльна-эканамічная, распрацавана Навукова-даследчым эканамічным інстытутам Міністэрства эканомікі.

— **Наколькі актуальная для Беларусі ідэя ўстойлівага развіцця? Якім чынам яе рэалізацыя можа паўплываць на жыццё звычайнага жыхара Беларусі?**

Беларусь, як і любая іншая краіна свету, зацікаўлена ва ўстойлівым развіцці. Нашай краіне трэба пераходзіць на шлях такога развіцця, пры якім разам з задавальненнем патрэбаў цяпершняга пакалення ствараюцца ўмовы для таго, каб і нашыя нашчадкі не былі пазбаўлены такой магчымасці. Трэба, нарэшце, не на словах, а на справе згарманізаваць развіццё чалавечага грамадства і прыроды Зямлі. Гэтыя задачы былі абвешчаны на Канферэнцыі ААН па навакольным асяроддзі ў Рыю-дэ-Жанейра ў 1992 годзе, дзе Беларусь разам з большасцю краінаў свету падпісала “План дзеянняў на 21 стагоддзе” (Agenda 21). Адзін з галоўных прынцыпаў гэтага дакумента — аб’ядноўваць эканамічны, экалагічны і сацыяльны падыходы да развіцця, выпрацоўваць і здзяйсняць комплексныя планы дзеянняў на ўзроўнях ад краіны да горада, раёна, вёскі, двара. Вось тут і пачынаецца ўплыў на жыццё звычайнага жыхара.

— Ці можна адзначыць пэўны прагрэс у галіне ўстойлівага развіцця ў Беларусі?

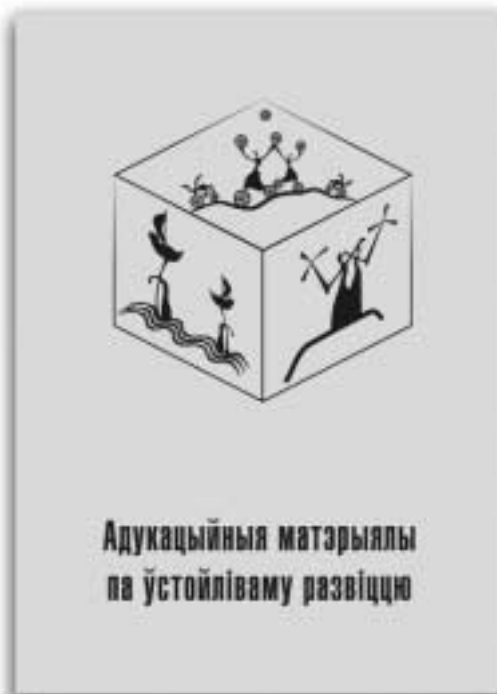
Элементамі такога прагрэсу я лічу распрацоўку ўжо другой Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця (НСУР), якая была ўхвалена ў маі 2004 года. Першая беларуская стратэгія была прынята ў 1997 годзе і была першай сярод іншых краінаў СНД. І тут таксама ёсць прагрэс — да распрацоўкі новай стратэгіі былі прыцягнуты новыя эксперты, у тым ліку ад НДА, з'явілася магчымаць азнаёміцца з распрацоўкамі частак стратэгіі, уносіць прапановы, крытыкаваць. Дзякуючы праекту і экспертам ідэі ўстойлівага развіцця пашырыліся, надрукаваны кнігі, артыкулы, праведзена вялікая колькасць лекцый, круглых сталоў і семінараў. І, як вынік, у НСУР-2020 увайшло шмат карысных і эфектыўных прапаноў, рэалізацыя якіх павінна прынесці плён.

— Раскажыце, калі ласка, якія мерапрыемствы Праекта, на Ваш погляд, найбольш паспрыялі распаўсюджванню ідэй ўстойлівага развіцця ў Беларусі?

Найбольш карыснымі, на мой погляд, былі абмеркаванні распрацаваных праектаў частак НСУР з удзелам шырокіх колаў грамадства. Гэта рабілася праз круглыя сталы, семінары, Інтэрнет. Праект арганізаваў і працягвае падтрымліваць тэматычную электронную рассылку, якая стала сапраўдным форумам для абмену думкамі па праблемах ўстойлівага развіцця. Зараз яе ўдзельнікамі з'яўляюцца 80 чалавек, сярод якіх — шмат кіраўнікоў беларускіх НДА, эксперты, супрацоўнікі дзяржаўных структур. Акрамя таго, пашырэнню экспертнага патэнцыялу ў галіне ўстойлівага развіцця добра паспрыялі так званыя “стады-туры” — паездкі за мяжу з мэтай вывучэння вопыту. За час працы праекта былі арганізаваны тры такія паездкі: у Эстонію мы звазілі 10 чалавек, а ў Польшчу — 25. І заўсёды ў групах былі разам прадстаўнікі і дзяржаўных устаноў, і актывісты НДА, жыхары Мінска і рэгіёнаў Беларусі. Гэта было важным прынцыпам праекта — праца на развіццё партнёрства.

— Як яшчэ Праект супрацоўнічаў з беларускімі НДА?

Як я ўжо казаў, супрацоўніцтва з грамадскімі аб'яднаннямі было адной з мэтай праекта. Пры праекце дзейнічаў грамадскі кансультацыйны орган, у які ўваходзіла каля трыццаці беларускіх НДА, прычым, не толькі экалагічных, а і культурна-асветніцкіх, моладзевых, прафесійных. Мы рэгулярна збіраліся, абмяркоўвалі тэмы, звязаныя з ўстойлівым развіццём, абменьваліся інфармацыяй. Дзякуючы гэтаму некалькі НДА пазнаёміліся адно з адным і пачалі рэалізацыю сумесных праектаў. Мы таксама падтрымлівалі арганізацыйна і кансультацыйна ініцыятывы НДА ў рэчышчы ўстойлівага развіцця на мясцовым узроўні, так званыя Мясцовыя планы дзеянняў — 21. А якую добрую Школу па ўстойлівым развіцці зладзілі мы летам 2003 года на возеры Балдук разам з грамадскімі арганізацыямі “Экадом” і “Пост” — цудоўны прыклад супрацоўніцтва. У 2004 годзе разам з Грамадскім аб'яднаннем “Экалагічная ініцыятыва «Белая Русь»” мы займаліся пытаннямі альтэрнатыўнай энергетыкі, а разам з

Фондам дзікай прыроды садзейнічалі стварэнню ў старажытным Тураве Школы традыцый “Зямля продкаў”. Тут можна было б доўга распавядаць яшчэ.

— Якія дзеянні здзяйсняліся ў межах праекта ў сферы нефармальнай адукацыі?

Можна заўважыць, што многія з нашых справаў можна аднесці да нефармальнай адукацыі. Адзначу толькі адно выданне — “Адукацыйныя матэрыялы па ўстойлівым развіцці”, якое аб'ядноўвае чатыры брашур, у тым ліку “Казкі для дзяцей і дарослых” і “Экалагічная азбука для дзяцей і дарослых”. Гэта выданне карыстаецца вялікім попытам, а намеснік міністра адукацыі нават вазіла яго на канферэнцыю ў Жэневу як прыклад распрацовак па адукацыі для ўстойлівага развіцця.

— Што можна было б яшчэ сказаць пра вынікі і, магчыма, перспектывы праекта?

У маі гэтага года адбылася міжнародная навукова-практычная канферэнцыя па ўстойлівым развіцці, выданы тэзісы яе дакладаў. Саўмін ухваліў і зацвердзіў Нацыянальную стратэгію ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця і мы плануем дапамагчы надрукаваць яе значным накладам, распаўсюдзіць і выкарыстаць для далейшага пашырэння ідэй ўстойлівага развіцця.

Ну, а далей... Рыхтуем працяг працы ў рэчышчы ўстойлівага развіцця.

Гутарыла Наталля Рабава